

Fedje Kommune
Att:
Stormarkvegen 49
5947 Fedje

Ny forskrift om høsting av tare i fylkene Rogaland og Vestland

1. Gjeldende regulering av taretråling i fylkene Rogaland og Vestland videreføres

Gjeldende forskrift av 10. september 2018 nr. 1310 om høsting av tare i fylkene Rogaland og Vestland utgår den 1. september 2023.

Med hjemmel i forskrift om høsting av tang og tare av 31. juli 1995 nr. 642 § 5 vil Fiskeridirektoratet vedta ny regional forskrift som åpner for taretråling i disse fylkene med en videreføring av gjeldende regulering. Dette innebærer at høstefeltene plassering og utstrekning videreføres, og at økosystemet fortsatt vil ivaretas ved:

1. En videreføring av høstesyklusen på 5 år som sikrer at hvert høstefelt får en hviletid på 4 år før det utsettes for høsting for andre gang
2. En videreføring av høstefeltene som sikrer at nabofelt ikke høstes påfølgende år
3. En videreføring av gjeldende forbudsområder (referanseområder) innenfor åpne felt

Forskriften vil gjelde i fem år fra iverksettelsesdato.

Havforskningsinstituttet opprettholder overvåkingsprogrammet med regelmessige tilstandsvurderinger av høstefeltene basert på undersøkelser av tarebiomassen og epifyttsamfunnets evne til å reetablere seg mellom hver høsterunde.

Fiskeridirektoratet mener at gjeldende kunnskapsgrunnlag sannsynliggjør at tareressursen og økosystemet i området kan tåle den belastningen taretrålingen innebærer med en videreføring av gjeldende regulering, jf. utredningskravet i forskrift om høsting av tang og tare § 5. Forskriftens krav korresponderer med naturmangfoldlovens overordnede krav til utredning. Havforskningsinstituttet, som er Fiskeridirektoratets rådgivende organ og det fremste forskningsmiljøet med kunnskap om virkninger av tarehøsting langs norskekysten, har gjort grundige studier av taretrålingens effekt på 1) gjenvekst av tarebiomassen, 2) epifyttsamfunnet, 3) fisk og skalldyr og 4) bunnforhold. Havforskningsinstituttet støtter at reguleringen av taretråling i Rogaland og Vestland videreføres i ny forskrift.

Videre er vedtaket om å videreføre reguleringen i ny forskrift i samsvar med anbefalingen til flertallet i den fylkeskommunale arbeidsgruppen som har utarbeidet forslag til regulering.

I henhold til forskriften § 5, skal forskriftsvedtak som åpner for tarehøsting fattes i samråd med Miljødirektoratet, samtidig som Fiskeridirektoratet har den endelige beslutningsmyndigheten.

Miljødirektoratet støtter ikke Fiskeridirektoratets beslutning om å videreføre gjeldende regulering av taretråling i fylkene Rogaland og Vestland ut fra gjeldende kunnskaps – og utredningsgrunnlag, og har bedt om at saken sendes tilbake til den fylkeskommunale arbeidsgruppen for en ny vurdering.

Av hensyn til samrådsinstituttet, ble Miljødirektoratet invitert til et møte med Fiskeridirektoratet for å diskutere direktoratenes ulike oppfatninger. Dette møtet ble avholdt digitalt den 18. august 2023. I møtet redegjorde direktoratene for sine ulike syn, som vil bli oppsummert nedenfor under vurdering av høringsinnspill. Begge direktoratene var enige om å opprettholde dialogen.

2. Vurdering av høringsinnspill

I høringsrunden kom det inn flere konkrete forslag til en mere restriktiv regulering av taretrålingen enn det som følger av gjeldende forskrift. Den fylkeskommunale arbeidsgruppen med ansvar for å utarbeide forslag til forskrift anbefalte likevel å videreføre gjeldende regulering. Som vedtaksorgan skal Fiskeridirektoratet gjøre en selvstendig vurdering. I det følgende vil Fiskeridirektoratet redegjøre for de vurderinger som har vært gjort av innspill.

Sør-Norges Fiskarlag, Bremanger kommune og Rødt Sogn og fjordane har fremmet ønske om en utviding av referanseområdet (forbudsområde) i Bremangerpollen. Det vises til at området er et viktig gyteområde for torsk og hensynet til å unngå erosjon. Hensynet til å unngå erosjon er også brukt som argument av *grunneiere i Indre Fure*, som ønsker forbud mot taretråling i felt 231E.

Stad kommune vil at hele sjøområdet som er foreslått vernet i Stad marine verneområde, blir lagt inn som forbudsområde i ny forskrift om høsting av tare i Rogaland og Vestland. Kommunen ber også om at det ved neste revisjon blir gjort et arbeid med hvordan høstingsnivået kan reguleres for å unngå et høstingsnivå som gir negative følger for karbonlagring, viktige økosystemtjenester for fisk og fugl og tareskogens bølgedependende effekt.

Fiskeridirektoratet finner ikke grunnlag for å innføre en mere restriktiv regulering av taretrålingen av hensyn til vern av gyte- og fiskeområder.

I KELPFISH prosjektet ble det undersøkt hvordan taretråling påvirker økosystemet, blant annet som føde- og oppvekstområder for ulike bestander av fisk. I prosjektet «biomassemodell for stortare» ble det undersøkt hvor mye tare som finnes i ulike områder. Den samlede konklusjonen fra begge prosjektene sett under ett, er at taretråling har effekter på tareskogens funksjon som leve-, føde- og oppvekstområder for fisk. Med dagens totale uttaksnivå står imidlertid det meste av tareskogen igjen i trålte områder. Om lag 5 til 6 % av den stående biomassen på trålbart dyp ble høstet over fem år, og de totale konsekvensene for økosystemet var derfor små. I trålgatene ble mesteparten av de store tareplantene borte. De små algene som vokser på tarestilkene gikk derfor ned med nesten 70%, og mengden fiskeyngel med 75%. Også mengden små leppefisk ble redusert, mens for større fisk varierte effekten. Ikke alle arter ble negativt påvirket. Taretrålingen hadde ingen målbar effekt på krabber.

Selv om effektene var vesentlige i trålgatene, sto tre fjerdedeler av taren igjen på prøvestasjonene. Havforskningsinstituttets konklusjoner er følgelig at taretråling har en vesentlig effekt på økosystemet, men i et veldig begrenset område av den totale tareskogen. Den totale effekten av taretråling på småfisk og større rovfisk som passerer gjennom skogen anses derfor som liten.

I gytefeltet i Vikna har Havforskningsinstituttet gjennomført eggteLLinger for å undersøke om taretråling har noen effekt på fiskens gyting. Funnene fra eggteLLingen viser ingen indikasjoner på at det er blitt mindre egg i høstefelt etter taretråling. Havforskningsinstituttets konklusjon er at gytingen og fordelingen av egg skjer på en større skala enn taretrålingen. Taretrålingen, som er svært begrenset både i utstrekning og kvanta sett opp mot den totale biomassen av stående tare, har ingen effekt på gytingen.

Fangstdata viser at området som er foreslått vernet i Bremanger ikke er utsatt for mere intensiv høsting enn området i Vikna, og konklusjonene fra Vikna vil også ha gyldighet her. Ut fra dette er det ikke sannsynlig at taretrålingen vil forringe området verdi som gyte- og fiskeområde.

Fiskeridirektoratet finner heller ikke at det er grunnlag for å utvide referanseområdet i Bremangerpollen, eller fastsette forbud mot taretråling i felt 231E, av hensyn til å motvirke erosjon. På grunne områder kan stortare ha en viss bølgedempende funksjon. Tareskogen har imidlertid størst betydning som demper av små bølger uten en eroderende effekt. Det er ingen funn som skulle tilsi at taretrålingen, som pr. i dag foregår i et begrenset omfang, fremskynder erosjonsprosesser.

Statsforvalteren i Vestland har foreslått at det etableres et trålfritt område rundt Ryggsteinen naturreservat i Askvoll kommune. *Statsforvalteren i Rogaland* har foreslått at det etableres fire nye trålfrie områder; Rott-Håstein-Kjør i Sola kommune, Kvasheim og Nærland i Hå kommune og Taravika i Karmøy kommune. Alle disse foreslåtte forbudsområdene er begrunnet i hensynet til å verne sjøfugl.

Miljødirektoratet mener at forslagene fra Statsforvalterne ikke har vært vurdert av arbeidsgruppens flertall i tilstrekkelig grad, og at saken bør sendes tilbake til arbeidsgruppen for ny behandling før det treffes vedtak om ny høsteforskrift for fylkene Rogaland og Vestland.

Miljødirektoratet skriver:

«Sjøfuglbestandene langs kysten er generelt nedadgående. Det er svært viktig å hindre ytterligere negativt påvirkning på sjøfugl. Flere arter lever og beiter i tareskogen og hensynet til disse må vurderes nøye når det planlegges å ta nye arealer langs kysten i bruk til næringsformål. For taretråling må vurderingen baseres på kunnskap om områdene og de bestander av sjøfugl som trålingen kan få konsekvenser for. Havforskningsinstituttet har gjort et godt arbeid og gode studier av taretrålingens effekter på fisk og selve tareskogens tilstand, men deres undersøkelser gjelder ikke sjøfugl.»

(...)

«De studier som så langt er gjort på effektene av taretråling på sjøfugl, er tydelig på at kunnskapsgrunnlaget er for dårlig. At konsekvensene for sjøfugl ikke er vurdert er en svakhet ved faktagrnnlaget for å kunne gi tillatelser. Her har man særlig ikke vurdert feltene ut ifra at det er sannsynlig at (...) ressursen og økosystemet i området kan tåle den belastningen høstingen innebærer.»

Det har i lengre tid vært en saklig uenighet mellom Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet om hvorvidt utredningskravet som gjelder ved vedtakelse av regionale tareforskrifter er oppfylt hva gjelder sjøfugl. Uenigheten gjelder spørsmål om det ut fra gjeldende kunnskapsgrunnlag er sannsynliggjort at sjøfuglbestander i områder som åpnes for taretråling kan tåle den belastningen høstingen innebærer. Miljødirektoratet er imidlertid enig med Fiskeridirektoratet i at taretrålingens effekt på tarebiomassen, epifyttsamfunn, fisk og skalldyr og bunnforhold er godt nok utredet.

I prosessen om åpning av den sørlige delen av Nordland for taretråling som fant sted i fjor, påpekte Miljødirektoratet at flere av sjøfuglartene som opplever en bestandsnedgang lever og beiter i tareskogen, og at kunnskapsgrunnlaget knyttet til taretrålingens effekt på sjøfugl mangler. Den gang, som nå, ba Miljødirektoratet om at saken ble sendt tilbake til arbeidsgruppen for ny behandling. Likevel åpnet Fiskeridirektoratet den sørlige delen av Nordland for taretråling med godkjenning fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Fiskeridirektoratet finner det heller ikke nå hensiktsmessig å sende saken tilbake til arbeidsgruppen for ny behandling. Arbeidsgruppen har sendt saken til Fiskeridirektoratet fordi den ikke har mere å tilføye. Når det gjelder Miljødirektoratets syn om at utredningskravet ikke er oppfylt i relasjon til sjøfugl og forslagene fra statsforvalterne om å etablere nye og utvidede forbudsområder av hensyn til sjøfugl, har Fiskeridirektoratet følgende å bemerke:

Det er ingen bifangst av sjøfugl i taretråling og den eneste måten taretråling kan ha en negativ effekt på sjøfugl er ved å fjerne fuglenes næringsgrunnlag eller ved å utgjøre en mere generell forstyrrelse.

Fisk utgjør en næringskilde for sjøfugl. Det er ingen bifangst av fisk i taretråling, men tareskogen utgjør et viktig habitat for fisk og skalldyr. Havforskningsinstituttet har gjennomført undersøkelser av taretrålingens effekt på fisk og skalldyr, og konklusjonene fra Havforskningsinstituttets forskningsprosjekt er at taretråling har en begrenset effekt på fisk. I gytefeltet i Vikna har Havforskningsinstituttet gjennomført eggtegninger for å undersøke om taretråling har noen effekt på fiskens gyting. Funnene fra eggtegningen viser ingen indikasjoner på at det er blitt mindre egg i høstefelt etter taretråling. Havforskningsinstituttets konklusjon er at gytingen og fordelingen av egg skjer på en større skala enn taretrålingen. Taretrålingen, som er svært begrenset både i utstrekning og kvanta sett opp mot den totale biomassen av stående tare, har ingen effekt på gytingen. Den totale effekten av taretråling på småfisk og større rovfisk som passerer gjennom skogen ble ansett som liten. Fangstdata viser at områdene som er foreslått vernet av statsforvalterne i Vestland og Rogaland ikke er utsatt for mere intensiv høsting enn området i Vikna, og konklusjonene fra Vikna vil også ha gyldighet her. Ut fra dette finnes det ikke sannsynlig at taretrålingen vil forringe områdenes verdi som gyte- og fiskeområde og næringsområde for sjøfugl.

Det er gjort studier av taretrålingens effekt på sjøfugls matsøk. De studier som finnes er oppsummert i Havforskningsinstituttets rapport «bærekraftig taretråling», publisert 15.11.2021. Rapporten er utferdiget i samarbeid med NINA (norsk institutt for naturforskning) som er Norges ledende forskningsmiljø på sjøfugl. På side 13 i rapporten oppsummeres den forskningen som er gjort om taretrålingens effekt på sjøfugl. Fra rapporten siteres:

«I en studie ved Sklinna nord for Vikna ble toppskarv instrumentert med GPS-loggere i hekkesesongen over seks år (2013-2018) for å studere beiteadferd hos hekkende toppskarv i forhold til taretrålingsaktivitet i området (Christensen-Dalsgaard et al. 2020). Toppskarven fra Sklinna spiser mest småsei som står i stimer over tett tareskog (Hillesøy og Lorentsen 2012), og det er vist at toppskarvens hekkesuksess er knyttet til andelen av sei i dietten (Bustnes et al. 2013). Kelpfish prosjektet (kapittel 3.3) viste at når taren tråles bruker småseien hele

vannsoylen ned til bunnen slik at toppskarven kanskje må dykke dypere for å fange sei. Samtidig kan ikke seien gjemme seg i «trekornene» når toppskarven dykker. Christensen-Dalsgaard et al. (2020) analyserte overlapp av taretråling og beiteaktivitet til toppskarv i rutenett på 1,5 km² og dokumenterte derved at tarehøsting i stor grad foregår til samme tid og i de samme områdene som hekkende toppskarv beiter. Dette viser at det potensielt kan være konflikt mellom taretråling og næringsøk for sjøfugl. Resultatene viste imidlertid at når man sammenlignet den totale dykkeadferden i ruter før og etter tarehøsting, var det ingen endring i dykkeadferd til toppskarven. Resultatene viste altså at for større beiteområder vurdert samlet, var det ikke noe som tydet på at sjøfugl bruker trålte områder mer eller mindre til matsøk. Områdene som brukes som beiteområder for hekkende toppskarv fra Sklinna er rike på tareskog (ChristensenDalsgaard et al. 2017). Det kan altså tenkes at det her er så rikelig tilgang på alternative beiteområder at fuglene bare kan oppsøke tilstøtende områder etter taretråling har funnet sted. I motsetning til dette dokumenterte Lorentsen et al. (2010), i en annen studie av effekten av taretråling, at beitende storskarv tilsynelatende responderte på endret næringstilgang ved å dykke mer i områder hvor det var høstet tare enn ikke-høstede områder.

De to norske studiene har dokumentert at det er overlapp i skarvenes beiteområder og områder der det høstes tare. Dette medfører stort potensiale for interaksjon mellom næringsøkende skarv og taretråling. Det er imidlertid tvetydig i hvilken grad denne interaksjonen påvirker fuglene i positiv eller negativ grad, eller om det påvirker dem i det hele tatt. Trolig avhenger effekten av taretråling av skalaen undersøkelsene gjøres på, omfanget av trålingen og mengden av alternative beiteområder rundt koloniene. Studiene identifiserer flere spørsmål for videre studier for å kartlegge mulige effekter av taretråling, deriblant behov for eksperimentelle feltstudier som av typen Kelpfish-studiet som ved å inkludere sjøfugl hadde kunnet identifisere finskala endringer i beiteadferd til sjøfugl målt mer direkte.»

Vi har altså en studie hvor det ikke kan påvises effekter av taretråling på toppskarvens matsøk, og et annet studie hvor storskarv tilsynelatende dykket mere i områder hvor det var høstet enn i ikke-høstede områder. En slik endring i dykkeatferd behøver imidlertid ikke å bety at skarven har større vansker med å finne mat. Det kan også bety at skarven har lettere for å finne mat i trålte områder. Når tare blir fjernet kan fisken bli et lettere bytte fordi de naturlige gjemmededene i tareskogen forsvinner. Vi har pr. i dag ingen studier som gir grunnlag for å konkludere med at sjøfugl blir påvirket negativt av taretråling.

Det kan ikke utelukkes at taretråling kan utgjøre en mere generell forstyrrelse for sjøfugl. Det er likevel ikke grunnlag for å anta at taretråling skulle være noe mere forstyrrende for sjøfugl enn ordinær fiskeriaktivitet eller annen skipstrafikk, som er lovlig i verneområder som er satt av hensyn til å beskytte sjøfugl. Det er da heller ikke noen holdepunkter for at de sjøfuglarter som opplever en bestandsnedgang sliter noe mere i områder hvor det tråles etter tare enn i områder hvor denne aktiviteten ikke forekommer.

Ut fra den best tilgjengelige kunnskapen vi har i dag anser Fiskeridirektoratet det som sannsynlig at sjøfuglen vil tåle den belastningen som taretrålingen vil innebære med en videreføring av begrensninger som er satt på trålingen i gjeldende regulering. Kunnskapsgrunnlaget er imidlertid ikke noe som ligger fast. Ny kunnskap utvikles hele tiden. Utredningskravet innebærer imidlertid ikke at man skal avvende ny kunnskap. Spørsmålet er hva som anses sannsynlig ut fra det beste tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget vi har i dag. Det er imidlertid viktig å påpeke at forskriften er midlertidig.

I henhold til den nasjonale tareforskriften skal de regionale høsteforskriftene, herunder forskriftsreguleringen av kommersiell taretråling i Rogaland og Vestland, kun gjelde for 5 år av gangen. Det tas sikte på en regelmessig overvåking av tilstanden i taresamfunnene og kråkebolleforekomstene i Rogaland og Vestland og reversibilitet av høsting med foreslått syklus.

Ny kunnskap basert på overvåking vil kunne medføre at det må gjøres endringer i reguleringsopplegget når reguleringsforskriften skal erstattes av en ny forskrift om 5 år. Selv om forutsigbarhet for næringen er et viktig og tungveiende hensyn, vil også ny kunnskap om taretrålingens effekter på økosystemet i Rogaland og Vestland kunne medføre endringer i reguleringer underveis i 5-års perioden. Det er i alle tilfeller ikke tale om å vedta en regulering som er endelig, men en regulering som må tas opp til en ny vurdering etter en relativt kortvarig periode på 5 år

Med hilsen

Jon-Erik Henriksen
divisjonsdirektør

Trond Ottemo
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Askvoll Kommune	Postboks 174	6988	ASKVOLL
Austevoll Kommune	Birkelandsvegen 2	5392	Storebø
Bremanger Kommune	Postboks 104	6721	SVELGEN
Bømlo Kommune	Rådhuset Leirdalen 1	5430	Bremnes
Dupont Nutrition Norge As	Postboks 223	1377	Billingstad
Eigersund kommune	Miljøavdelingen	4379	EGERSUND
Fedje Kommune	Stormarkvegen 49	5947	Fedje
Fjaler Kommune	Postboks 54	6961	DALE I SUNNFJORD
Haugesund Kommune	Postboks 2160	5504	Haugesund
Hyllestad Kommune	Lifjordvegen 7	6957	Hyllestad
Hå kommune	Postb. 24	4368	VARHAUG
Karmøy kommune	Rådhuset	4250	KOPERVIK
Kinn Kommune	Postboks 294	6701	Måløy
Klepp Kommune	Postboks 25	4358	KLEPPE
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	Trondheim
Norges Fiskarlag	Torgarden Postboks 1233	7462	Trondheim
Rogaland Fylkeskommune	Torgarden		
Næringsavdelingen	Arkitekt Eckhoffs gate 1	4010	Stavanger
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Solund Kommune		6924	HARDBAKKE
Stad Kommune	Rådhusvegen 11	6770	NORDFJORDEID
Statsforvaltaren i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	STAVANGER
Statsforvaltaren i Vestland	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Sør-Norges Fiskarlag	Postboks 936	6001	Ålesund
Utsira Kommune	Postboks 63	5547	Utsira
Vestland Fylkeskommune Næring	Postboks 7900	5020	Bergen
Plan Og Innovasjon			
Øygarden Kommune	Ternholmvegen 2	5337	Rong

